

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 387/2017-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpenej spoločnosťou Jurek, advokátska kancelária, s. r. o., Mostová 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavel Jurek, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Cb 11/2013 a jeho uznesením z 2. marca 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. mája 2017 osobne do podateľne doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Cb 11/2013 a jeho uznesením z 2. marca 2017.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že 9. augusta 2012 podala sťažovateľka návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým od Univerzitetnej nemocnice L. Pasteura Košice (ďalej len „žalovaná“) požadovala zaplatenie sumy 751 066,38 € s prísl., pričom právnym titulom uplatneného nároku bolo viacero zmlúv o postúpení pohľadávok, na základe ktorých sťažovateľka nadobudla pohľadávky od viacerých veriteľov žalovanej v rôznej výške. Modifikovaním návrhu (čiastočným späťvzatím, resp. jeho rozšírením) sa celková žalovaná suma ustálila napokon na čiastku 1 529 867,53 €.

3. Platobným rozkazom okresného súdu č. k. 38 Rob 200/2012-139 z 30. októbra 2012 bola žalovaná zaviazaná zaplatiť sťažovateľke 706 066,38 € s úrokmi z omeškania.

V rámci tohto konania, ktoré sa po podaní odporu zo strany žalovanej už viedlo pod sp. zn. 35 Cb 11/2013, žalovaná podaním z 5. augusta 2015 namietla nedostatok vecnej aktívnej legitímácie sťažovateľky, ktorý odôvodnila údajným nesprávnym podpisom dohôd o postúpení pohľadávok, ktorý nekorešpondoval so spôsobom konania v mene sťažovateľky uvedeným v obchodnom registri. Postúpenie pohľadávok bolo totiž podpísané len konateľom [REDAKOVANÉ], ktorý konal na základe splnomocnenia, hoci z obchodného registra vyplývalo, že konateľ majú dvaja konatelia spoločne.

4. Následne sťažovateľka 13. júla 2016 podala návrh, aby na jej strane ako žalobkyne vstúpila do konania pôvodná veriteľka časti uplatnených pohľadávok, a to obchodná spoločnosť HOSPIMED – Slovakia, spol. s r. o. (ďalej len „pôvodná veriteľka“). Sťažovateľka takto urobila z dôvodu väčšej právnej istoty, a to práve kvôli namietanej novej možnosti postúpenia pohľadávok.

5. Uznesením okresného súdu č. k. 35 Cb 11/2013-431 z 2. marca 2017 bol návrh sťažovateľky na vstup do konania pôvodnej veriteľky zamietnutý. Podľa názoru okresného súdu treba rozdielne vnímať otázku hospodárnosti konania, ktorou argumentuje

sťažovateľka, keď podaným návrhom sleduje odstránenie nedostatku vecnej legitímácie na jej strane. Zásadu hospodárnosti v súdnom konaní však možno vymedziť nielen z hľadiska finančného, ale najmä časového, z čoho vyplýva právo každého, aby sa vo veci konalo bez zbytočných prietáhov. Vychádzajúc z obrany žalovanej v priebehu konania týkajúcej sa vecnej aktívnej legitímácie sťažovateľky, uznesením č. k. 35 Cb 11/2013-419 zo 16. marca 2016 bolo toto konanie prerušené do právoplatného skončenia veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 33 Cb 143/2014, v ktorom sa sťažovateľka domáhala voči žalovanej zaplata sumy 403 753,88 € s prísl. z rovnakého titulu. Proti uzneseniu o prerušení konania nepodala sťažovateľka odvolanie, z čoho podľa okresného súdu možno vyvodit', že i podľa nej sa v konaní vedenom pod sp. zn. 33 Cb 143/2014 riešila otázka, ktorá mohla mať význam pre rozhodnutie v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Cb 11/2013 (teda otázka vecnej aktívnej legitímácie sťažovateľky). Keď sa potom následne konanie vedené pod sp. zn. 33 Cb 143/2014 právoplatne skončilo a otázka bola vyriešená v neprospech sťažovateľky, využila táto inštitút pristúpenia v zmysle ustanovenia § 79 Civilného sporového poriadku. Na tomto skutkovom základe rozhodoval okresný súd o pripustení ďalšieho subjektu do konania na strane sťažovateľky a vychádzajúc práve z neho bol toho názoru, že vyhovením návrhu na pristúpenie by, naopak, konal v rozpore so zásadou hospodárnosti, ak sa táto má vzťahovať na obe strany sporu rovnocenne, teda aj na žalovanú.

6. Uvedené odôvodnenie zamietnutia pristúpenia pôvodnej veriteľky do konania na strane sťažovateľky ako žalobkyne treba považovať podľa sťažovateľky za nedostatočné, spočívajúce na nesprávnom posúdení veci a ako také za arbitrárne, založené na svojvôli súdu a neprimerane zasahujúce do jej práv.

Sťažovateľka nerozumie tomu, z akého dôvodu si okresný súd vyložil pristúpenie pôvodnej veriteľky ako ďalšej žalobkyne do konania ako nehospodárny postup, keď tento procesný inštitút bol v danom konaní navrhnutý po prvýkrát a nijako nie je spôsobilý privodiť prietahy alebo iné sťaženie postupu konania. Okresný súd rozhodol podľa sťažovateľky na základe svojvôle, lebo jediná zákonná podmienka vstupu ďalšieho subjektu, teda jeho súhlas, bola splnená.

Sťažovateľka poukázala tiež na to, že v zmysle judikatúry, resp. aj právnej doktríny, pristúpenie do konania je inštitútom určeným na zhojenie nedostatku vecnej legitímácie, ktorá tu bola už na začiatku konania. Prerokovaný prípad pritom splňal túto podmienku, lebo sporné postúpenie pohľadávok sa uskutočnilo už pred podaním žaloby.

7. Zo sťažnosti vyplýva, že okresný súd argumentuje tým, že sťažovateľka čakala s návrhom na pristúpenie pôvodnej veriteľky až do momentu rozhodnutia vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 33 Cb 143/2014 a až v čase, keď bolo toto konanie ukončené v jej neprospech, podala návrh na vstup pôvodnej veriteľky do konania. Pripustenie ďalšieho subjektu na pozíciu žalobcu by podľa okresného súdu bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti, ktorá sa má rovnocenne vzťahovať na obe strany sporu. Podľa názoru sťažovateľky zákon nijakým spôsobom nevymedzuje, v ktorom časovom úseku konania a za akého skutkového stavu je žalobca oprávnený navrhnúť vstup nového subjektu do konania. Práve v prípade, ak by sťažovateľka podala návrh na vstup pôvodnej veriteľky do konania pred rozhodnutím vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 33 Cb 143/2014, pričom by napokon bolo rozhodnuté v jej prospech, došlo by k nehospodárnemu postupu, pretože by nebolo nevyhnutné, aby pôvodná veriteľka vstúpila do konania. Sťažovateľka poukázala na to, že v súlade so zásadou hospodárnosti najprv počkala, ako sa vyvinie vec vedená pod sp. zn. 33 Cb 143/2014, a až následne návrh podala.

Ďalej je sťažovateľka toho názoru, že okresný súd pri riešení otázky vstupu nového subjektu do konania konal nad rámec svojich právomocí, pretože nie je oprávnený skúmať, kedy žalobca navrhuje vstup nového subjektu do konania, a rovnako tak nesprávne vyhodnotil hospodárnosť konania, lebo pristúpenie pôvodnej veriteľky bolo navrhnuté v tomto konaní po prvýkrát, čo podľa sťažovateľky plne zodpovedá zásade minimálnej a nevyhnutnej miery zmien týkajúcich sa vymedzenia strán konania.

8. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka konkrétne poukazuje na iné prebiehajúce spory na okresnom súde medzi tými istými sporovými stranami v skutkovo obdobných prípadoch, v ktorých bol návrh na vstup nového subjektu do konania podaný tiež až po rozhodnutí vo veci vedenej pod sp. zn. 33 Cb 143/2014, pričom okresný súd v týchto veciach s pristúpením súhlasil.

9. Podľa názoru sťažovateľky postupom okresného súdu a jeho uznesením, proti ktorému nie je prípustný opravný prostriedok, jej bol odňatý jediný procesný nástroj určený na zhojenie nedostatku vecnej legitímácie, v dôsledku čoho s najväčšou pravdepodobnosťou dôjde k neuspokojeniu jej nárokov. Treba podľa sťažovateľky podotknúť, že všetky tovary, prípadne služby, ktorých sa týkajú žalované faktúry, boli zo strany pôvodných veriteľov riadne dodané, čo nikto nerozporuje, za postúpenie pohľadávok bola zo strany sťažovateľky pôvodným veriteľom riadne zaplatená dohodnutá odplata, pohľadávky boli odovzdané spolu so všetkou zodpovedajúcou dokumentáciou a postúpenie bolo žalovanej riadne oznámené.

Sťažovateľka ďalej poukazuje na to, že celá vec (takpovediac) stojí a padá na formalite spočívajúcej v údajnej neplatnej plnej moci a v súvislosti so zamietnutím pristúpenia pôvodnej veriteľky do konania by tak žalovaná dostala zadarmo všetky riadne dodané tovary, resp. služby.

10. Sťažovateľka namieta, že nepripustením pôvodnej veriteľky do konania v spojení s vysoko pravdepodobným zamietnutím žaloby tak prichádza o možnosť uspokojenia svojich pohľadávok, keďže uplynutím značnej doby od splatnosti pohľadávok zaniká aj šanca na ich vrátenie a ich uplatnenie v novom konaní zo strany pôvodnej veriteľky, keďže pohľadávky by už v čase skončenia konania vedeného pod sp. zn. 35 Cb 11/2013 boli premlčané. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd mal správne postupovať tak, že pripustí pôvodnú veriteľku do konania a prizná jej právo na zaplatenie žalovanej sumy. Postup okresného súdu je podľa názoru sťažovateľky flagrantným porušením práva na spravodlivý proces a je neprimeraným protežovaním druhej procesnej strany v spore, ktorá čerpala všetky výhody z riadne dodaných tovarov a služieb, za ktoré nezaplatila, resp. chystá sa nezaplatiť v dôsledku formálneho nedostatku, a to aj napriek jasne prejavenej vôli všetkých zúčastnených strán predmetné pohľadávky postúpiť.

11. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 od. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní pod sp. zn.: 35Cb/11/2013 bolo porušené.

Ústavný súd zrušuje Uznesenie Okresného súdu Košice II, č. k. 35Cb/11/2013-431, ktorým nevyhovelo návrhu na vstup pôvodného veriteľa do konania podaného zo strany sťažovateľa a okresnému súdu ukladá, aby vo veci znova rozhodol.

Ústavný súd sťažovateľovi priznáva náhradu trov konania – právneho zastúpenia vo výške 4.646,42 EUR vyčíslenej v prílohe, ktorú je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.“

II.

12. Z uznesenia okresného súdu č. k. 35 Cb 11/2013-431 z 2. marca 2017 vyplýva, že sa ním nepripustilo pristúpenie ďalšieho subjektu do konania na strane sťažovateľky. Podľa názoru okresného súdu sa možno stotožniť s názorom sťažovateľky, podľa ktorého okruh strán v konaní by sa mal meniť iba minimálne a v nevyhnutnej miere. Vzhľadom na okolnosti daného prípadu však okresný súd rozdielne vníma otázku hospodárnosti konania, ktorou sťažovateľka argumentuje, keď podaným návrhom sleduje odstránenie nedostatku vecnej legitímácie na strane sťažovateľky. Zásadu hospodárnosti v súdnom konaní možno vymedziť nielen z hľadiska finančného, ale najmä časového, z čoho vyplýva právo každého, aby sa vo veci konalo bez zbytočných prieťahov a v primeranej dobe. Vychádzajúc z obrany žalovanej dotýkajúcej sa aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľky, okresný súd uznesením č. k. 35 Cb 11/2013-419 zo 16. marca 2016 toto konanie prerušil do právoplatného skončenia veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 33 Cb 143/2014, v ktorej sa sťažovateľka domáhala voči žalovanej zaplata sumy 403 753,88 € s prísl., a to rovnako z titulu neuhradenia pohľadávok, ktoré boli sťažovateľke postúpené na základe zmlúv o postúpení pohľadávok. Proti uzneseniu o prerušení konania nebolo podané zo strany sťažovateľky odvolanie, z čoho možno vyvodiť, že i podľa nej sa v konaní vedenom pod sp. zn. 33 Cb 143/2014 rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu v tomto konaní. Bola to práve otázka aktívnej vecnej legitímácie. Následne potom, čo bolo konanie vedené pod sp. zn. 33 Cb 143/2014 právoplatne skončené a otázka vyriešená v jej neprospech, využila sťažovateľka inštitút pristúpenia podľa ustanovenia § 79 Civilného sporového poriadku. Na tomto skutkovom základe okresný súd rozhodoval o pripustení ďalšieho subjektu do konania na strane sťažovateľky a, vychádzajúc práve z neho, bol toho

názoru, že vyhovením návrhu na pristúpenie by, naopak, konal v rozpore so zásadou hospodárnosti, ak sa táto má vzťahovať na obe strany sporu rovnocenne, teda aj na žalovanú.

III.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

15. Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia

označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

16. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

17. Sťažovateľka je presvedčená, že boli splnené všetky zákonné, ako aj judikatúrou stanovené podmienky na to, aby bola pôvodná veriteľka pripustená do konania ako ďalšia žalobkyňa popri sťažovateľke. Opačný záver okresného súdu, podľa ktorého vyhovie návrhu na prístupenie pôvodnej veriteľky by bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti konania, ak sa táto má vzťahovať na obe strany sporu rovnocenne, a teda aj na žalovanú, treba podľa sťažovateľky považovať za svojvoľný a neprimerane zasahujúci do práv sťažovateľky. Sťažovateľka nerozumie tomu, z akého dôvodu si okresný súd vyložil prístupenie pôvodnej veriteľky do konania ako nehospodárny postup.

18. Podľa názoru ústavného súdu sú skutkové a právne závery okresného súdu úplné, dostatočne jasné, ale aj presvedčivé. Nijaké známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti nevykazujú. Skutočnosť, že sťažovateľka má odlišný názor, sama osebe nezakladá porušenie označených článkov ústavy a dohovoru.

Z pohľadu ústavného súdu sa javí ako rozhodujúci ten záver okresného súdu, podľa ktorého vyhovenie návrhu na pristúpenie pôvodnej veriteľky do konania by bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti, ak sa táto má vzťahovať na obe strany sporu rovnocenne, a teda aj na žalovanú. Ide o ten záver okresného súdu, ktorému sťažovateľka podľa vlastných slov dobre nerozumie.

Ústavný súd vníma v celkovom kontexte odôvodnenia uznesenia okresného súdu tento záver tak, že kým pri nevyhovení návrhu na pristúpenie možno vo veci samej okamžite rozhodnúť bez potreby ďalších úkonov, resp. ďalšieho dokazovania, v prípade pripustenia pôvodnej veriteľky do konania ako ďalšej žalobkyne nemožno vylúčiť potrebu vykonávania ďalšieho dokazovania pre posúdenie merita veci, a to práve vo vzťahu k pôvodnej veriteľke, u ktorej nedostatok vecnej aktívnej legitímácie nie je zrejmý bez ďalšieho (na rozdiel od sťažovateľky). Keďže i žalovaná má v rámci zásady hospodárnosti konania záujem na rýchlom súdnom konaní bez zbytočných prietáhov a v primeranej dobe, okresný súd považoval za správne pôvodnú veriteľku do konania nepripustiť.

19. K dosiaľ uvedenému považuje ústavný súd za potrebné dodať, že nič nebráni tomu, aby pôvodná veriteľka (ktorá v zmysle precedentného právoplatného rozhodnutia vedeného pod sp. zn. 33 Cb 143/2014 sa javí ako vecne aktívne legitimovaná) sama podala žalobu o vymáhanie tých pohľadávok, ktorých sa teraz domáha sťažovateľka. Hoci zo sťažnosti, ale ani z pripojených listinných dôkazov nie je zistiteľné, či v čase právoplatnosti uznesenia okresného súdu č. k. 35 Cb 11/2013-431 z 2. marca 2017 o nepripustení pôvodnej veriteľky do konania boli pohľadávky tvoriace predmet konania premlčané, sťažovateľka však v podanej sťažnosti sama uvádza, že zaniká aj šanca na vymáhanie týchto pohľadávok pôvodnou veriteľkou, keďže tieto pohľadávky by už v čase skončenia konania vedeného pod sp. zn. 35 Cb 11/2013 boli premlčané.

20. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2017